

המציבה

דמי חתימה לשנה בפולין 600 מ"פ.
 לרבע 150. מחיר גליון בודד 15 מ"פ.
 באוסטריה 600 כתר לשנה 150 כ" לרבע.
 במשיכו-סלובקיה 100 כתר לשנה 25 כ" לרבע.
 ברוטניה 100 ל"י לשנה 25 לרבע
 מחיר מודעות 30 מ" בעד שורה
 קצרה או מקומה. מחיר כרכת מ"מ או
 הודעת אירוסין 100 מ"פ. האדרסה:
 „Hamicpe" Kraków ul. Młodowa 22.

Kraków—Lwów dnia 3. czerwca 1921.

גליון כב.

פראגא—לבוב, כ"ו אייר, פ' בחקתי תרפ"א.

כי המרכז לא יביא סחורות של אפנה לכל ארץ בפ"ע באופן שכל אחד יחפוץ להשיג מינים. שאינם לחבריו. המרכז ימציא לכל סוחר את אותה הסחורה, המצויה, בידי כל הסוחרים בשוה, זאת תהיה פשוט גאולה גם לסוחר וגם לקונה. וזכו נא כמה יגיעות ייגע כל סוחר היום עד שתגיע הסחורה אל תנונו. קודם כל תעורת הטסע והוויזום, רשיון ההבאה, המצאת הממון הרב והנסיעה עצמה בכמה עמל ותלאה היא קשורה. ואם ישיג הסוחר את סחורתו על נקלה, הלא גם לקונים תעלה בזול. כי המרכז לא יעבוד לשם רווח, הוא יחשוב לו רק הוצאותיו ומשכורת קטנה לקרן קיימת למלא איזה הפסד אפשרי ע"י חלופי קוניונקטורות ומקרים רעים, שיעלו לכל אחד במשהו.

להסתדרות הסוחרים נחוץ יהיה בנק מיוחד. אפשר להתחיל במדה זעירה ולהביאה לידי תוצאות מרובות, ליצור ברבות הימים כמה סניפים בכל עיר ועיר. וגם הבנק לא יעבוד לשם רווחים על חשבון הסוחרים. הרי כל סוחר יבא לפעמים לידי מצוקת ממון דפ' שעה ואין לו אל מי לפנות, הבנק הכללי הזה יושיט לו הלוואה ברבית זעירה אפילו בשעה שבשוק הממון ישלט דוחק גדול. הכנת בנק כזה אינה קשה ביותר. כי הצורך בו מורגש כל כך ונחיצותו מובנה כי כל ע"ד שבלי תעמולה רבה תצלה חברת הסוחרים בקראקא למצוא די משתתפים. אין כל ספק, כי תיכף כשנתחיל לטפל בזה יצא המוסד אל הפועל. ואז לא יצטרך התגר לרפוק בקידות והשתחוויות על פתחי בנקים פרטים ולנפול בסוף בידי מלוח ברבית, הנוול כל משכורתו בלי המלח.

אך ההסתדרות לא תגביל פעולתה בפרטים, שנחשבו למעלה. אפשר ללכת הלאה והלאה ותמיד תמצא דרכים חדשות לתקנת המעמד המסחרי. הנה דמשל לשכת מודיעים, שתשמש להמציא מהרה לחבריה ידיעות נחוצות ונאמנות בלי אינטרסים עצמה, וכן מוסד הכסחה באחריות לסוחרים, הלא ידוע לכל כמה מכשולים יעמדו לניזקים עד שישלמו להם את נזקיהם במוסדים זרים, ומה גדלה ומה חזקה ההסתדרות הסוחרים, אלמלי נשאר בקופתה כל המיניונים, שישתכרו חברות האחריות בהבטחת חייהם, בתיהם, סחורותיהם וכליהם של הסוחרים נגד נזקי אש, נגבה וכל מקרים רעים.

שרה-פעולה מיוחדת תוכל היות שמירת הבריאות. בתחלה תעשה חברת הסוחרים בקראקא חוזה עם רופאים, שיתנו לסוחרים עזרה קבועה לא בזקף, וגם פה אפשר להרחיב ברבות הימים את שדה הפעולה. בית מרפא מיוחד לסוחרים לא יהיה עוד הגבול האחרון בפעולותינו. הרור הבא של מעמד הסוחרים — עוזרי המסחר — אין לו תועלת שלמה מקופת החולים, שעליהם לשלם שמה חלק משכרם. חובת ההסתדרותנו היא להחיש גם להם עזרה כמתלתם, ובכ"כ על ההסתדרות הסוחרים לעמוד ביחס קרוב אל אנדרות המשרתים ולשאוף להתאמה הדדית, כי אין להביט על העוזרים כמו על צירים, אלא כמו על הסוחרים העתידים.

תוכן הענינים.

ע"ד הסתדרות הסוחרים, שמואל שפירא. מתהפוכות הזמן; סוציאליזם בעזרי טכניו. — מדינה ומדינה ומטריה: בקראקא. כפולין הקטנה; לבוב, שרנופול, שרנופול, חודרוב, כפולין, ברוסיה, בליטא. באוסטריה. בהגר. בצרפת. באמריקה. בארץ ישראל — השבוע בכל העולם. — דת היחיד ודת הרבים, ש. נ. לור. פתגמים, אברהם כהנא.

ע"ד הסתדרות הסוחרים.

ב.

במאמרי הראשון בגליון 20 הזכרתי שאין מטרה אחת להסתדרות הסוחרים אלא טובת מעמד הכללי וטובת הסוחר בתור יהודי. עליה לטפל בכל דבר, שתגיע ממנו תועלת המרית או מוסרית למעמד. הכללת הטפול הזה ביד הנהגה אימצה ונאמנה תחשוק הרבה בה, עת ממון. כמו בבתי מסחר, כוללים תחפ"ג ההסתדרות לסניפים וכל סניף למקצועות, וכל אלה יעמדו תחת יד המרכז, הממציא ומשכיר סחורה לכולם, מקפח עליהם ועוזרם בעצה והצעה, ותולדות ההסתדרות משוכללה כזאת יהיו הסכנון עצום והפחדת העסקים. אלא שבהסתדרות אין העיקר הרווחים, כי הם ישארו בתוכה לטובת כלל המעמד או יתחלקו בתור פרטים להכרים.

רוצה אני להראות במשלים ממשיים איזה מקום רחב יהיה להסתדרות להתגדר בו וכמה שונה צפונה בה. כבר במאמרי הראשון דנתי על יחס ההסתדרות לצבור כולו ואיזו השפעה היא יכולה וצריכה להשפיע על כל דעת הקהל ולהתיצב בפני אותם הממונים השוקרים להרביץ שנאה לסוחרים. בזה אעיר על התועלויות הבלתי אמצעיות, שתצאנה למעמדנו מפעולות ההסתדרות. מה רבו הסכומים למש"ל שנוציא שנה שנה על הבאת סחורה וכמה היינו יכולים לחשוך? וכמה צרות, כעס ותלאות ימצא כל סוחר יחיד ברבנו! ומכל אלה ינצל כל אחר אם תביא ההסתדרות כל מיני סחורות במדה מרובה. אבל גם בטרם תקבל עליה ההסתדרות את הספקת כל הסחורות רב כהה מכה היחיד, שהוא אובדן עצות נגד לחץ מהוץ, היחיד צריך להכניע לתנאי מעבירי הסחורות ואולם ההסתדרות תוכל לעשות הוזה עמדם בשביח הכלל ועליהם להתחשב עמה, כי רבה השפעתה על הכלל והיא תנהא את הסוחרים רק לאלה, שתנאיהם נוחים. היא תשיגה, שהתעריף יהיה נמוך ככל האפשר, שהמעבירים (שפעדיטורים) יהיו אהראים בעד כל נזק, שכל סכסוך ביניהם ובין הסוחרים ימסר לבייד של פשר של ההסתדרות, שתשלומי נזק לא ישמטו עד אין קץ, אלא ישלמו עד זמן קבוע וכן הלאה.

קביעת מרכיבים לקנית סחורות במדה מרובה והלוקחן באופן שלא יהיה הברל בין הסוחרים הפרטים, זהו ניכ פעולה רבת התועלת.

עלה ב"ב פוי"צ מר שלום סריינה, למפור מודעה בשם מפלגתו. הוא מדבר יהודית פשוטה ודורש מועצה נבחרה מכ"ל העם כלי כל יתרון ושנוי עיקרי בכל מוסרי הקהל, כבטל את המס האמצעי ולהטיף מס עולה ויורד על כל אחד מחברי הקהל כמכסת המס, שהיה נקצב לפנים. היום נקצבו לעשירי העשירים 600 מרק, רק פי ארבע מאשר שלמו לפני המלחמה. עליהם לשלם פי מאתיים, כמו שעלו כל הוצאות האדם. במשק כזה היה אפשר לא רק לשלם לממונים כפי צרכם בומה"ו, שלא יסבלו מחסור, אלא גם לקחת תחת יד הקהל את כל מוסדות הצבור היהודי וגם צרכי תרבות וכדומה וכלכלתם כרצונם ולהשתתף גם בצרכי העם כולו, ולא היינו צריכים להתעמר בכסף הצדקה האמריקני, שנועד לעניים לבד, ולהשתמש בו לצרכי הקהל, כדי להציל את עשירינו מכלבס בממונם, שבאופן זה נתנו האחים באמריקה כספם לעשירי פולין. הוא מבטיח, שלא תרפה מפלגתו מזה עד שתנצח.

אחריו עלה ד"ר סלדב'רוס ומסר מודעה כזאת כשם הציונים. הוא פתח עברית ועבר לפולנית ודרש בנאום ארוך הרחבת גבול שדה הפעולה של הנהגת הקהל, שיכלול כל צרכי הצבור ואין לירא מפני צעקת הצרים, ממלכה בתוך ממלכה, אנו לא נדחוק דגלי אחרים, אלא נראנ לעצמנו לפי שאחרים אינם דואגים לנו, לא נשקוט עד אשר נשיג את האוטונומיה, שהוכתרה לנו ע"פ זכות המעומים בכרית העמים. לא באנו אף מועצת הקהל להרוס, אלא לבנות. נדרוש שנוי התקנות, בחירות כלליות, תקן החנוך, הרבצת ידעית היהדות ושפ"ע, מס קבוע מיד ליד וכל התכנית הציונית לסדרי הקהל.

מר יוסף רונר כיכ מזרחי מדבר כל דבריו עברית, וזהו הפעם הראשונה, ששמישה שפ"ע במעצת הקהל כלשון חיה, לבטא דרישות העם, בסוף פרט את הדרישות האלה, לתקן ע"פ את סדרי הקהלה:

- (א) בטול שלטון הקהל הנוכחי ועריכת בחירות חדשות כלליות ופרופורציות, (ב) להשתרל בהשגת אוטונומיה לאומית ברוח הלאומיות היהודית, (ג) בעוד השלטון הנוכחי קיים נגין על העיקרים האלה: מס בלתי אמצעי עולה ויורד; חנוך דתי מובהק ומועיל לכל ילדי בתי הכוליים; תלמוד תורה כללי ע"י הקהל ותמיכת כל מוסדות ב"ם דתיים-לאומיים; סקוט שמירת הדת בצבא ובשאר מוסדות הממשלה, שיהודים עפוקים שם, חמ"ת כל עניני תרבות עברית; תמיכת מהגרים וחלוצים; הרבנים יעמדו ברשות עצמם ולא יהיו תלויים בדעת ראשי העדה, הננה על עניני היהודים כלפי חוץ; לעמוד במנע עם קהלות אחרות בדבר עבודה משותפת והסתדרות כללית; להרגיל את היהודים למלאכות פרודוקטיביות וביחוד להקלצאות.

מר משה דייטש ב"כ שא"י מדבר יהודית ומסר מודעה, (א) שהוא"ץ שאנשי האגודה שומרי התורה והמצות הם רוב הקהלה, הם רואים עולה בזה, שנספחו רק מתי מעט מהם אל המועצה ורק למען השלום ולטובת הכלל הסכימו לקבל את המנדטים. (ב) אנו רואים את פרנסי הקהל של עכשו כפרנסים לפי שעה, שאין העם נוטח בהם ואין להם רשות, לתקן תקונים עקריים בקהלה, כל תעודתם היא לערוך סדר בחירות חדש על יסודות עממיים וצודקים, שלא תהיה בהם סתירה להשקפה הדתית של רוב הצבור, (ג) וכיזו עלינו לתקן את עבודת הקהל בכ"ל המקצועות והעיקר להספיק צרכי הדת, שהם תפקידם של פרנסי הקהל. — מר יצחק בומינגר ממלא אחריו ומסכים לדבריו.

ד"ר אינג'לנד פנרא מדבר בשם היהודים הכלתי תלויים ואומר שגם מפלגתו דרשה תמיד תקונים עממיים בסדר הבחירות ופעולות ממשיות לטובת העם העוזב והיום מאין ברירה קבלו את המנדטים ונכונים הם לעבוד עבודה הצבור. היו"ר ד"ר פנרא עונה על תוכחת הדוברים בענין בית-החולים.

נקרוב תהיה בקראקא ועידת הפותרים מנליציה המערבית, עליה יהיה להועץ על התכנית הנרשמה בזה, שהיא רק מפעולותינו הנוכחות. על הועידה הזאת מוטלת להניח יסוד להסתדרות הפותרים, מעשיה הראשונים יהיו בחירת ועד, לקיים את החלטותיה. הועד יפקיד פסידים מוכשרים וגמנים, שיקישו כל כחם ועתם לעבודת ההסתדרות, זה ירוש הוצאות, אבל כדאי יהיה, מדוע על הסותרים להקדיש ממונם לכ"ל מטרות ורות שבעולם ולא למטרותיהם הם? אחרים לא ישקרו לטובתנו ולא יריבו ריבנו, מעולם לא נתאמתה כל כך תורתו של הל"ר: אם אין אני לי מי לי.

שמואל הכהן שפירא.

מתהפוכות הזמן.

סוציאליזם בעוזרי מכינו.

היו ימים, שצוררי ישראל קראו לסוציאליזם, חיל הגנה שפ היהודים, כי לפנים, בזמן שכבר נשכה, היה העיקר הראשון של המפלגה הסוציאליזית — הצדק ומתוך העיקר הזה עמדו לפעמים לימין יהודים, שגדפו חנם, אבל העיקר ההוא נסתק גם הוא במבול העולם. היום תכישו הסוציאליזם לריב ריב יהודים, שמה יאמרו עליהם, כי יהודים הם זה ביוון נדול, ומתוך בושה נטו לעבר השני, היום אנו מוצאים אותם כבר לפעמים לא רחוקות בצד רופי היהודים ולוחציהם. הנה פרצה שבתת הפועלים כמשאבי הנפט בפולין הקטנה. הפועלים רורשים הטבת מצבם ונטיעת חלק בריוח הנקי, דרישות סוציאליזם צודקות, שצוררי ישראל יקראו להן תמיד יהודיות, כמו שיקראו פרוסיה שפ עכשו מדינה יהודית ולאנגליה ממלכה יהודית, לפי שהצדק מסותח שם היטב ועליו נוסדה כל הפוליטיקה האנגלית. כל צדק הוא יהודי וכ"ל גוד רוצח הם לפי דעתם נצריים. אין בזה ערבוך לנו, אלא סכנה לכל העולם כולו, כי ממאסים הם בזה את רגש הצדק והיושר וממיצא יגיע גם לנו נזק מזה. בזה כבר אנו רנילים, אם חדלו הסוציאליזם להיות בעוזרינו, לא פולנו עוד, כי אפשר הדבר שיפנו לצד צוררינו, ומהסכה כזאת כבר נעשתה בארץ הזאת, הסוציאליזם השובתים כדרוהביטש וכבוריסלב אינם מוצאים דרך אחרת לחוק מענותיהם אלא לפרסם כרוזים אנטישמיים, כי בעלי מטרות הנפט הם הקפיטליסטים היהודים הבין-לאומיים וצריך להלחם בהם כהאסנים היהודים ולהכניע את הקאפיטאל היהודי, האנטישמיות עומדה עתה בראש מרומים וכל הרוצה שישמעו קולו יציעשו חפצו, יקרא בשם האנטישמות.

ולא רק פועלים נצרים יעשו כן, אלא גם יהודים, כווארשא נתאספו הפועלים היהודים מן הבונד' וחרפו ונדפו את הציונים עושקי הערבים בא"י ומנצליהם, הנה עומדים הסוציאליזם גם בצד העפנדים החמסנים עושקי עמם ומרכייהם ורוצחי היהודים ובלבד שיתחבבו כאן על תפיס המדינה, אפשר שיוכזו בזה את נפשם ולא יהיו בעיניהם יהודים, שהרי שונאי ישראל הם.

הפכפך.

מדינה ומדינה ומקריה.

בפראקא.

חיים חדשים, חיי העם כולו, נראו הפעם כהיכל הקהל, כאשר נקהלו בו בפעם הראשונה באי"ת כל מפלגותינו (שנצטרפו אל המועצה בעצת הממשלה כלי בחירה, מאין עוד תקנות חדשות), להועץ על צרכי הצבור, מימין היו"ר תפשו מקום ביכ הבלתי תלויים ומשמאל כל שלוש בתות הציונים, כיכ שא"י ישבו באמצע סמוכים לציונים, אחרי פתיחת הנשיא ד"ר פאל לנדא וברכתו את הפרנסים החדשים

שפמן הצבא החזיר את הבית לקהל, אבץ במצב שאין להשתמש בו. כולו הרב וריק, אין בו לא ממות ולא כובס, לא כלי הרופאים ולא מבשריג רסואה, הכף צריך להכין מחדש וזה יעלה בהוצאות של מיליונים.

על סדר היום עומדה בראשונה הצעת הועדה הממונה לקצוב ליהודי אוקראינה עוד קביה אלף מרק. מר הלל הימן מתאר ברנש את צרות אחינו בארץ המיל ומציע רוולוציה להשתתף בכל מה שאפשר בהצלת הנתונים להרג ובהכנסת אורחי הפליטים. עדינו זכור, שאותם היהודים עשו חסד גדול לשבויי היהודים הנציצים בימי המלחמה. הרוולוציה נתקבלה, ד"ר צ'מרמן מסכים לו ואומר שסכום כזה מעט הוא ומציע שאין זה אלא מנה ראשונה או שניה ועלינו להקדיש עוד הרבה להם. דבריו נתקבלו.

נקראה הצעת הסקציה, לקצוב מאה אלף מרק להכרת האיננואלירום. לבנין בית לדירה לבעלי מומים נוזקי המלחמה ולא למנות ויתומים של חפצי המלחמה היהודים. מר בירנהאק מפוצ דורש לקצוב להם מיליון, כי מאה אלף הם סכום מנוהך היום, שמחיר הקרקע לבד עולה למיליונים. הוידר ענה, שאינם דורשים יותר, הם בודאי ימצאו את הכסף ממקומות אחרים ובקשו שגם אנו נשתתף. ד"ר ווארההאפטינ מציע לתת לע"ע מאה אלף ולשאול אותם כמה גובל לעזרים עוד. נתקבלה הצעת הסקציה ורשימת הציונים נדחתה. יש הצעת הסקציה, לתקן בדיק בית המרחץ הישן של הקהלה ברחוב הנבוה ולערוך שם מכון לטהור (רעפאניפעקציה) ולכבוס לעניים ולקצוב לצורך זה מיליון מרק, הוידר מברר את נחיצות הדבר והרומאים ד"ר ווינסברג ד"ר הייפשמייזן מכארים את הענין מנקודת השקפת ההוגיניה.

הוידר מברר ע"ד הכירה הכשרה של אורחים, שיש לעדת העיר ברחוב הירוק ושהיא רוצה לבטלה, כי לא היתה אלא לשנות המלחמה. הקהלה תקנה על השבונה והוידר מבקש לתת לו הרשאה לזה, כי הכירה הכשרה נהוצה גם עכשו רבנים, שאין להם אפשרות לערוך להם כירה בבית. מר שמואל שפירא תומך בהצעה ומברר את הנחיצות. הוא שואל את התרדים אם יתמכו בזה, לעזור להמציא מזון כשר, כי זאת הוכתם, אך הם לא התענינו בדבר. ההצעה נתקבלה ונקבעה ועדה לעסוק בדבר ונקצב הצי מיליון למשק הכירה.

בענין ביה"ק החדש מצעה האיני וויינברגר ומציע לפנות אל משק העיר בדבר קנין אננים ולמסור את תכנית בנין החומה לארדכל קוואטשעק ובנין הבית לארדכל שודמאק. הציונים התרעמו ע"פ מסירת עבודה של הקהל לנכרי בשעה שמוציאים כל עבודות הצבור מירינו. (קוואטשעק הוא קתוליו).

בסוף הגיע ענין הוספה לפקידיו הקהל ולאמנות פקידים, כסף משנה לזמן היוקר להצי הראשון של השנה הנוכחית והוספה פיוט ועוד שביעית שכר חודש בראשון למשרוועץ. והצעה שניה, להמיר על משלמי המס הוספה למס הקהל בשנה הזאת. ועוד הצעה ש"שית להרים דמי השיטה הרבה יותר משהם עכשו. הענין הוד העיר רעש גדול בבית. פויצ דרשו לבטל מהרה את המס האמצעי. המוטל רק ע"פ שכס העניים אוכלי הכשר ולקבוע רק מס בלתי אמצעי. שישלם כל איש כפי יכולתו, ולשפם לפקידים שכר הנון, שיוכלו להיות ממנו והקהל יוכר לסמוך עליהם. הרבר מנוהך שהמס היותר גדול הוא רק 600 מרק, העשיר יוכר לשלם גם כ, אלף ותוכר העדה להרהיב מעולותיה ולעשות כל הוכתה כרוה. הציונים תומכים בזה, מר שפירא מתאונן על המס השוהמים, שתחת לדרוש הנדלת שכרם. הם עושים דין לעצמם ועושים את העם בדרשם מכל כהמה כשרה ומכר עוף שכר מיוחד שלא כדון תורה. שחיטת שוחט כזה אסורה. נזכרה גם נולת הקצבים, שמחיר כשר כשר הוא 230 מ, בעוד שמחיר המרפה המשוכה יותר הוא רק 160. מר נאלדשטאף מברר, שאין הקצבים אשמים בזה, אלא שפשוך

העיר, העושה קנונית עם הקצבים, להחזיר כשר לקתולים ולהקור כשר כשר לקצבים יהודים וגם לשפם להם בעד כשר האחרים סחוט משווי. מר הימן מנין על הצעת הסקציה ואומר שלא נועיל בהרמת סכומי המסים, כי הכר יתרעמו ויערדו ומאומה לא יעלה בידנו. ותחת זה הוא מציע להוסיף עוד ע"פ שכר השיטח עוסות. שזהו מאכל עשירים. מר נאלדשטאף גיב מנין על הצעת הסקציה. בסוף נדחו הצעות הציונים ונתקבלה הצעה הימן לקצוב שכר השיטח שור 200. כמו הסקציה, שכר פרה בת שנה 160, עגל 80, תרנגול הודי 40, אוו 25, תרנגול וכראוז 15. נתקבלה הצעת שפירא וכמיננר לעשות סדרים עם השוחטים. כפתיחת הישיבה המסרה הוידר בתור נשיא העדה ועשה אזכרה להרוגי יפו.

קראקא. בערב ליום כי שבוע זה נועדה הרצאת צורר ישראל הכומר ציר הסיים פוטאטפלאוסקי באחד חדרי האוניברסיטה. ע"ד ענינים פוליטיים, כמובן בנוגע ליהודים. הסטודנטים הסוציאליים היהודים החליטו שלא לחתור לרבר וראשי האוניברסיטה אסרו את ההרצאה. נגזים מהפרת מזמתם התאספו האנטישמיים בסרוודר והתנכרו להנקם: אך לא ברבותיהם או כסוציאליים אלא כמובן ביהודים. וכשנכס אל הבית הפורטשניק היהודי אדם וואלבערג נודנו לו סטודנט בנדופים, וואלבערג דרש ממנו ע"פ שמו והמענה היה יריה באקדה, שנקבה את חוהו, הרוצה נמלט. אך ממחרת נמצא ישמו מיכאל האווארקא ונכלא בבית הסוהר. הניזק חי בית החולים.

בפולין ההמנה.

לבוב. מן התנועה המזרחית. לפני שנתים נסדה זה אגודה בשם, צעירי ישראל, חברי האגודה היו צעירים חרדים, שהתחברו הרו לשם מטרות תרבותיות, אך השקפות עולמם המיוחדת ומצבם כחברה מרם נקבו. מפני סכות שונות נתפרדה החבילה וכל אחד פנה לעברו. מהם היו באלה שנספחו לאגודת ישראל. עתה נאספו השכלים הבודדות האלה שוב לאגודה אחת ונאספתם החלט פה אחד להתאחד תחת דגל המזרחי בשם, צעירי המזרחי. בראשם עומר מר אהרן וויינשטיין, הצעירים יסרו שעורים לתלמוד ולפוסקים ולשפה העברית, פתחו אולם לקריאה ועורכים הרצאות בכל שבת. עתה ננשים הם ליסר הזנ של חלוצים חרדים. פשם זה שלחו כרוח לערי השדה הקורא לצעירים החרדים להסתדר.

מן המכתבים וההזורים, שהתקבלו מן מרכז המזרחי בוורשא נודע, שהסתדרות המזרחי יסדה שעורים עברים לנשים החסרות להשתלם בשפה העברית. מעשה זה ראוי להקני. אם תדענה גם הנשים את השפה העברית, כפה יכתב יועיל הרבה להתפשטות השפה בבתי ישראל.

לפי הירועות הבאות מערי השדה הולך ונמכר השקל המזרחי באופן רצוי מאד. אותן הערים, ששקלי המזרחי כבר נמכרו שם ויאלו לדרוש עוד שקלים ונשלח להם.

ע"פ חברי המזרחי והאגודות בכל עיר פשוה דרה מסעולתם וממהלך מכירת השקלים אל הסתדרות המזרחי בלכוב. הדיעות, אשר ערך כללי להם, תתפרסמה בהמצפה.

טרנפול. באספת המזרחי, שהיתה פה דבר מר ישראל פרנקפורטר מלכוב על דבר המזרחי ותעורתו. דבריו החמים עשו את הרושם המקווה והועילו הרבה להפצת השקל המזרחי. תוצאות האספה היונם כן שנסדה אגודה, צעירי המזרחי, שתפקידה להפיץ את הדיעון המזרחי בין צעירי ישראל.

לפי היריעות, שבאו במנכלס הלכובי נערכה גם כסטניסלב אספת מחאה נגד ההחלטות הירועות של אגודת ישראל. האספה הודיעה, שלאותם האנשים, אשר הסריעו את העבודה הציונית תמיד אין שום רשות להתערב בענינים הציוניים. אגודת ישראל היא קבוצת קמן של היהדות החסידית ואסור להם לרבר בשם כל היהדות החסידית

בפולין.

ווארשא. הארכיהגמון הווארשאאי הנסיך קאקובסקי בעברו בערי המדינה הוא מקבל מלאכות יהודיות ומדבר אתן טובות ובכתי התפלה הוא דורש רבים למנוע את הבנים מהרע ליהודים, כי זה משחית את המוסר ומוציא שם רע על המדינה הפולנית. הנסיך הזה אבי הכנסיה הקתולית בפולין מחייב את שרי הממשלה, החרדים מפני נערת העתונים האנטישמיים ונמנעים מהגן על היהודים כראוי ומעשות הוכתם למעוטים הלאומיים. וראש הדת אינו ירא כלל ודורש לתרום מהרשע ומהשחית את מוסר העם, כדי למרר תי היהודים הנס.

מתקיים פה ביים נבזה לצמד נפית בשם. מתוכחא מיסודה של אגודת שאיי. נתקבלו מאות תלמידים והעניים מן המדינה מקבלים תמיכה. המלמדים הם ת"ח מן הטפוס הישן. כמובן אין מלמדים פה אלא גפית ולא תנך ולא היסטוריה ושאר הספרות. אבל ישנם מורים לצמדוי חול.

ברוסיה.

ברוסיה כאו שוב שמועות איוב ע"ד פגרומות חדשות בהומל, נובונרוד ולובארז בולין. הרוצחים מחילו של נודיעני בעל בריתם של הביולשיוויקים. הרנו שם כמה מאות יהודים. 19 ספרים עברים ויהודיים ברוסיה, שהם למעלה מבני חמשים שנה, קבלו רישיון לצאת מרוסיה. הרשיון עלה להם בהשתדלות רבה של ביאליק ומשה קליינמאן, שהתלצכו במוסקווא לפני התקפים. על סטך הרשיון הזה יצאו בימים האלה ביאליק, דרויאנוב, קליינמאן רבניצקי ועוד אחרים מרוסיה ויקחו אתם את כתבייהם ואת המטריצות מספרים נדפסים.

בליטא.

המועצה היהודית-פולנית, שהיתה קבועה בוילנא, להועץ ע"ד זכויות אוטונומיות של היהודים והסתדרות הקהלות בליטא התיכונה נפסקה; כפי הנראה בתור מענה על הפסקת המועצה בווארשא מצד מנהלי היהודים. המועצה הלאומית היהודית בקובנא יסדה בנק מרכזי לעזרת סוחרים ובעלי-מלאכה. הרשויות באמריקה משתתף כמוסד הזה במיליון ומחצה.

באוסטריה.

ווינא. היתה פה ועידת העזרה לנוקי המלחמה והפגרומות. השתתפו בה ל. מוצקין מן הרלנציה היהודית בפאריז, פרופ. סימונון מקוסנהאן, הציר סארבישטיין מווארשא, ד"ר קלומל ראש הציונים בפולין, ד"ר קלעע מברלין, ד"ר מרגלית מפראג, ראש הרבנים בווינא ד"ר חיות, העסקנית החרוצת אניטא מילר מווינא, ד"ר נלבר מלבווב אינו, ממקלן וד"ר קרמר ועוד רבים. על סדר היום עמדו: פקוח על התומים, סדר ההגנה ותקן הועד התמידי. חוץ מזה היתה ועידה של הועד הווינאי. כראש ישב ראש הקהלה פרופ' פיק, נועצו על תכנית העזרה להבא. אניטא מילר הרצתה על פעולותיה עד כה והרב ברמן, שנמלט מאוקראינה, תאר את צרת אחיו בארץ הדמים, אשר פחד מות מרחפת על ראשיהם תדיר וקרא את היהודים בכל העולם שלא יעמדו על דם אחיהם. לפי שווינא הוא מרכז חשוב על אם הדרך של המהגרים בין המזרח ובין המערב. נקבע פה משרד ראשי לחלוצים ולפעולי גולה, ועד אגודת ישראל הידוע, שהאגודה תגדל בהוצאותיה מאה יתומים.

חודרוב, באספה, שהיתה בעירנו בנית הכנסת הגדול בלני בעומר במעמד שלש מאות יהודים חרדים, שהם מספר כל החרדים בעירנו ובמוסבם כולם נתקבלו החלטות האלו; א). האספה מגלה את דעתה, שאין כל רשות, לאגודת ישראל ודאגודת, שלומי אמוני ישראל, לזכר בשם היהדות הדתית, שהן רק חלק קטנטן מאוד מעמנו. ב). האספה מכיעה את התמרמרותה ואת מחאתה נגד החלטות הועידה של אגודת ישראל, ושלומי אמוני ישראל בוניה.

בשם היהדות החרדית: חבורת תלמוד תורה יהושע העשיי אייכענשטיין הנשיא גרשון גרודנער יעקב בלונד אבדיק האראדוב.

לבוב, זה כמה שנים, שהקדיש האציל מי שהיה נשיא הקהלה פה כמה שנים מר שמואל איש הורוויץ מיליון כתר פיסוד בית מדרש לרבנים מן הטפוס הישן, שירכשו להם גם ידיעות חול. מפני שעת החרום לא יצא הדבר אל הפועל עד שהפסידה המיליון את ערכה, כממנם של שאר מוסדים צבוריים, עתה יצא הדבר אל הפועל בעזרת הממשלה, שתקל בכל האופנים להחל ביסוד. כן הנפיתה לקהלות, שתקצבנה תמיכות למוסד הזה להפיל את הסכום על שכס משלמי מס הקהלה. אם גם הממשלה תשתתף באיזה סכום לא נודע עוד, אבל כאשר חתקים הברית הסן-גרמני במלואו בודאי לא תמנע הממשלה את השתתפותה, לעי נקבע ועד בלבוב, שבו נתמנו ראש הקהלה ד"ר דיאמאנד, המיסד הורוויץ, הרבנים ר' יוסף באביד ור' נתן לעוויץ ור' גרליה שמעלקים, הפרופ' משה שור ר' יצחק תאומים, ליאון וואהל ומר יעקב וויטעלס ראש המזרחי. הקהלה הקציעה כבר בית למוסד. המינסטריום לדתות דרש מאת הקהלות הגדולות לקצוב סכומי תמיכות.

מרגנופול, במרה שהתנאים הפוליטיים הולכים ומקבלים בעירנו צורה נורמלית, הולכים ומתפתחים החיים הצבוריים והלאומיים גם הם. המפלגה הציונית, שהתרכזה עד כה מסביב להועד הציוני העירוני, מסתעפת בעת האחרונה לפרקציות בהתאם להצניון הפוליטי והרוחני של כל אחת מהן. המזרחי, שחדל להתקיים בכל עת המלחמה, נתארנן שוב מחדש, ובמשך זמן קיומו הקצר עשה כבר הרבה מעשים ממשיים. נמכרו כמה מאות שקלים מזרחיים, נפתח בית-התפלה מזרחי וגם בית-מקרא של עתונים, מוסד, שחטרנו מורגש היה מכבר, גם צעירי ציון יסרו להם הסתררות מיוחדת. המפלגה הזו, אעיפ שהיא משוללת עוד תכנית מיוחדת ומסוימת, וזכות קיומה בתור מפלגה בפני עצמה מוטלה עוד בספק, הולכת בכל זאת ומתפשטת בכל ערי גליציה המזרחית; בפרט בין הצעירות מצאה לה התנועה החדשה הזו הר חוק.

גם החרדים הקיצונים בעירנו התחילו להתעורר. היבא הנה אינו דרשן ובראותו את מצב-הרוח הכללי פה, לא מצא און לו לדבר בשתי דרשותיו הראשונות ע"ד האגודה ופעולותיה והסתפק בהטפת מוסר לשם, חוזק הדת נרדיא. אבל אחרי האספה הפומבית הגדולה, שנערכה מטעם המזרחי בבהכ"נ הגדול ביום א' י"ד אייר, ואחרי שנתקבלו מחאות נמרצות נגד האגודה והחלטותיה בוועידה הווינאית, הקהיל הדרשן גם הוא אספה פומבית בבהכ"נ הגדול בפעם השלישית ובעזרת השוטרים המזוינים, שהביא אתו לבהכ"נ ככדי לשמרו, הפץ לגלות את ציונו האמיתי. אבל גם זה לא הועיל. בידי השוטרים לא עלה להשיקוף את סערת-הרוח, ששררה באספה והאספה נסגרה.

ביום ה' ל"ג בעומר, נערכה עיי ועד ביים העברי הצגה עברית; האולם הגדול היה מלא מפה לפה, עובדא המעידה על התענינותו המרובה של הקהל העברי אל ביים העברי, ראש הועד מר מרקוס פתח את הנשף בנאום עברי, גם ההצגה ויתר חלקי הפגרומה של הנשף עלו באומן מצויין. א. מ-ס.

בהגרה

האמנם, אפשר הדבר שבאונגרים החלה תקיפה חדשה? מלשכת העתונות היהודית מודיעים, שהמניסטר החדש לעניני הפנים, ראדאי, אמר אל סופרה של אותה הלשכה, כי לא ישא עוד את המצב הנורא השולט בתחנות ההסגר, שעוצרים שם את היהודים פליטי גליציה בטרם ישלחום מן הארץ. הוא יבטל את כל תחנות ההסגר מהרה, ואין המניסטר החדש בדרך בדעה הזאת, העתונים מודיעים, כי גם מתנני הממשלה וכל צירי האכרים התרו כבר בממשלה, לבטל מהרה את תחנות ההסגר, שאם לא כן לא יסכימו לתקציב השנה. נוראות כפי הנראה נעשות באותן התחנות אם חלק חשוב של מועצת המפלגה כבר חמל על חלואים האמללים ודורש דמם וגם המניסטר לעניני הפנים אינו ירא עוד מפני הלסטים המרצחים, שתפשו את השלטון בידם אחרי המהפכה השניה בארץ האמללה ומכטיה. כבר בפומבי לעשות קץ לבמות המטבח, למדורי הגיהנם, הנקראים בלשון סני נהור תחנות הסגר לפליטי גליציה, בכך אופן סימן הוא זה לשנוי השיטה. ארץ שבן גליציה נהפכה מארץ ליברלית לקומוניסטית ובן גליציה נהפכה למערת פריצים, לשדה העמלקי, אפשר גם שתהפך שוב לארץ ליברלית, הרי האנשים הליברלים לא נרצחו עוד כולם כהנראף טיטא ואלף אחרים, סבת השנוי היא, כי נבנסו אל המפלגה הנצירת אלמנטים חדשים מן הליברלים הקודמים ובראשם הנראף אנדראשי והנראף באטון, שאע"פ שהם מ"א"ם עצמם ממקבלי השיטה האנטישמית, כרי להחזיב על התקופים, מכר מקום לא תהו על הראשונות ולא יבטלו את דעותיהם, אלא להפך משפיעים על השוככים למונם ולהשקיט תאות רשעתם, ומנמח השנוי היא להתקבל באונרת העמים.

הרב ד"ר פעונו בסנדין היה תפוש, כירוע, יותר משנה בבית האסירים בעליה, שהעליפו עליו הפטריוטים החדשים, כי חרף את הממשלה ונשיא הארץ ובגד בארצו. כל ההשתדלויות מהוגן פארץ לא הועילו, התקופים בקשו להראות בזה פבל העולם, כי כל היהודים בוגדים הם וצריך לבער אהריהם, עתה היה נמר דינו בביהוד הנכונה ונמצא זכאי מכל עון כנידה והייבוהו רק בעין העלכת נשיא הארץ יוצא לחפשי, כי נרצה עונו במאסרו.

בצרפת

בשורה טובה מבשר סופרה של הרועטשפוספולטי מפאריו לעתוננו, כי בכל צרפת מתהולל עתה נחשוף של אנטישמות, שלא נראה כמוהו מימי מעשה רייפייס, העתון המונרכי, אקסיאן פראנסעס פרסם מאמר אנטישמי והיו על הנליון הוא קופצים רבים כי, עד שהיו בעליו מוכרחים להרפם שנית את אותו הנליון ונוספו להם כמה אלפי חותמים, הסבה לזה לפי דעת אותו הסופר, המקדים שאינו חליצה שונא ישראל, ההשפעה המויקה, שהשפיעו היהודים על על פליוד דשורדש בכרית השלום, לידי הולטה כזאת באו כל העתונים הצרפתים אחרי נאמו של פליוד דשורדש בדבר פולין ושלפיה, מאן פומדים הצרפתים, שבכל הצרות, שבאו על אירפה אחרי המלחמה, רק היהודים אשמים, הנהשול סהף אפילו עתון מתון, כמאטיין, האומר, כי עומדת אירפה לפני כרית אשכנו וישראל הערוכה כנגד פולין וצרפת, יודע אותו הסופר נפש בהמתו, כמה צריך צריך לפשמה.

באמריקה

הגיעה בנייריק בשבוע הזה מלאכות גדולה של, אונרת ישראל פרכוש נפשות אל ההסתדרות ולקבץ כסף בשביל העתונות של

המפלגה, באו מפולין ההיג פלוצקי ורי יוסף לעונו, מאשכנו דיר הילדסהיימר ושפיצה, מווינא דיר נתן בירנבוים ועוד יבואו אחרים, הם באו לפמד ונמצאו למדים, כי באמריקה בכל מקום בואם דברו היהודים החרדים והרבנים אל רבם, שימנעו ממהלוקת ויבקשו שלום עם המורחיים.

בנייריק היתה ועידה גדולה של הסתדרות יהודי פולין תחת ראשות מר אברהם רוזנברג, יש להסתדרות כארבעים אלף חבר בארצות הברית ובקנדה, כמעט כל ההסתדרות נוטה לציונות וכבר שדחו 20 אלף דולר לראשי הציונים, לחלקם למוסדות חסר, הועידה הביעה מתאה נגד הנבלת הכניסה לאמריקה, ההחליטה להוציא עתון מיוחד ליהודי פולין.

היתה אספה רבה בנייריק בדבר קרן היסוד תחת ראשות השופט שטראהל, דברו עוהיר אונגרימאיר ודיר ווייצמאן והחלט לעבוד במרץ לאסוף ממון הרבה לקה"י, בנוסטון נקבצו מאתים אלף דולר וכי אלף קבל פרופ, איינשטיין לאוניברסיטה בירושלם, כששיקאנה נערכה התלונה לכבוד המלאכות הציונית, שהשתתפו בה כמאה אלף איש, גם בערי קנדא עשו הרבה לטובת קרן היסוד וכבוד גדול נתלה המלאכות, צעירי הציונים סדרו לשכות לרשימת חלוצים בכמה ערים, האנשים החלו להתהנך בעבודת האדמה.

בארץ ישראל

את הצפירה מודיעים מחיפא: בנליל הערן שקט, מלכוד העיר נצרת, שחושביה הנצרים מצטיינים באיבתם ליהודים ואינם רוצים לתת מים ולמכור מזון לפועלים היהודים במסלה, היה יש גם נסיון של עליית דם, שלא הצליחה לדאבון לב הצרים, בחיפא נסתדרה הגנה עצמית יהודית, הפועלה בשקידה, יהודים רבים נתקבלו אל פלוגת השוטרים.

דומה שארץ ישראל החדשה נמצאת בתקופת הנבורים (הערצאען, נפילים, ניבלונק), הקודמה בכל מדינה חדשה להיסטוריה, אחרי הקפיטן טרוםפלדור יש כבר נבורים חדשים, שהנינו עד טפת דמם האחרונה על המושבות היהודיות ונס הצילון: אבשלום ניסן וחיים צבי גרינשטיין ואברהם שפיצא, שנלחמו כאריות במחנה אויב, שצר על פתה תקוה, (האחרון חס), דוד נובק איש זקן עבר במרכבתו דרך מטר הכדורים ולקט את הפצועים ואח"כ נמלט לבקש צבא ונס מצא והביאם אל המושבה ונצולה, למרות אלפי הערבים שהתנפלו עליה ובקשו להחריבה ולהשמיד יושביה, 60 איש נלחמו באלפים ויכדו להם כפתח תקוה מעשה חנוכה חדש, וכן היה גם ברחובות ובחדרה ובנדרה, בימים קדמונים היו מעמידים נבורים כאלה בעטרה של אנדות ושמותיהם נקדשו, היום יהיו סתם נבורים ככני מתתיהו, אך הנוק כרכוש כפתה תקוה ובהדרה עצים, את העדרים והתפצים גולו הערבים וקצת מן המקנה, שלא יכלו לנהוג אתם, שחטו ועזבו, כתיס בקצה המושבות הציתו כאש, בהדרה נפלו עשרה ערבים וכנייהם שלוש שוטרים חלצים ע"י פצצה מאוירון.

ואברהם שפיצא הניל נתפש והושם במשמר כושאבוטינסקי אשתקה, לפי שהנין, נתפשו גם 7 שייכים (ראשי כפרים) ערבים, ביפו הכריוו חרם על היהודים, שלא למכור להם כל מזון, החרם התמיד גי שבועות, ועד הרבנים והועד הלאומי גורו תענית צבור על כל העם היהודי פיום הי בחוקותי, כתום 30 יום לקבורת הרוני יפו, ביום הוא היה לנדב נדבות בשביל האלמנות והיתומים.

על הכפרים, שהשתתפו בשוד, הושף קנם של 30 אלף ליש, הועד הלאומי בירושלם הביע מתאה עזה נגד השלטון, שפגר את שער איי בפני היהודים, כאלו היה מציב את האשמה על היהודים ומתפא על ראשי הערבים אנשי הבצע, שהכינו את השוד, הדבר נראה בעיני כל העולם ובעיני הערבים כאלו באמת נענשהו היהודים, הועדים של קנאי הערבים בחיפא שלח תזכיר אל האפיסיור

דת היחיד ודת הצבור.

כל הדתות המצויות בזמן הזה הן דתות ליחידים, לזכות את האדם כל אחת. ע"פ דרכה, לזכך את נפשו, להשכיח את מדותיו ולהביאו לידי אושר ונועם. חוץ מן הדת הישראלית, שהיא דת לצבור כולה, כלומר דת מדינית, זה היה תקנון של נתן התורה, כי ידע שדתות הגוים המכוונות ליחידים גורמות אנכיות, אהבה מופלגת של כל אדם לעצמו וכל המדות הרעות והתקלות הכרוכות בה. כל היעודים שבתורה וכל ההבטחות וכל ההתראות והתקוות לכל האומה הישראלית, נאמרו ולא ליחיד, אמנם נזכרו בתורה גם עונשין ליחיד, אבל הן רק משום ובערת הרע מקרבך, כמו שמפורש בכל אחד ואחד, כלומר לטהר את כנסת ישראל מן היחידים משחיתי מדות העם, שלא ישפיעו לרעה על הכלל, ועל זה מעיד גם העונש הטפוס של ונכרתה הנפש ההיא מישראל, יוצא הוא היחיד ההוא מן הכלל כי אינו ראוי להדבק בעם קדוש. אין לומר שלא ידעה התורה את ענין השארת הנפש ושכר ועונש ליחידים; שהרי המליצה, האספק אל עמו כבוד ה' יאספקי, וכל ענין אוב ורשיעה אל המתים ועוד כמה פרטים, שנזכרו בתנ"ך דרך אנכי, מעידים כלי שום ספק, שהיה הענין הזה ידוע בישראל מימי קדמי קדמונים, ואיך היה אפשר שלא יהיה ידוע אם כל עמי הבריות של העולם העתיק מהודו ועד כוש היו מאמינים בהתמדת חיי הנשמה אחרי מות כל אדם ועשו זאת ליסוד אמנותיהם ונמוסיהם ולא עוד אלא שהיו אומות הרבה עושות את נשמות אבותיהן הקדמונים לאלהים והחוקרים החדשים בגמוסי הגוים מוביחים, שכל דתות העמים השונים בכל קצויה תכל מקורן באלהות כוח, שהיו כולם בתחלתם עושים את נשמות אבותיהם לאלהים, כמו שעושים עוד היום החינאים והיפנים וכל יושבי האיים בים השקט.

ורקא מרוב פרסום האמונה הזאת יש ראייה ברורה, שכוננה נשמרו משה והנביאים, שלא להרניף את ישראל במחשבה על אדות הנשמות וקלקולן ותקונן, עניןן ושכרן, לפי שהם לא בנו את דת ישראל על אושר היחיד ותקון נפשו, המביא בהכרח לידי אנואיסמוס, לידי רדיפת הבצע ולידי התרשלות בצרכי הצבור והמדינה, אלא על אושר האומה ותקונה נבנתה דת ישראל, תורת משה היא רק תורת הצבור ובה ימצא ממצא גם היחיד את אשרו, וכן הבין גם אבי הפילוסופים החדשים ברוך שפינוזא כספרו התואולוגי המדיני ופרק חמישי) את תורתנו ואת ההבדל שבין ישראל והעמים, אלא הואיל שהוא פרק מעליו עול מצות ויצא מכלל ישראל (אע"פ שלא קבל עליו גם את הדת הנצרית, שהחזיקו בה אבותיו האנוסים) היה חוכך להוכיח מזה, שמשחרב ביהמ"ק ונהרסה המדינה העברית בראשונה נפטרו ישראל מכל עול תורה ותעודתם היתה להטמע בגוים ולעבור מן העולם, ורצה הוא להוכיח, שבאמת עשו כן בני הנציה בבבל ובוה טעה והטעה, כי שכח בחפזו את המסופר בספר דניאל, שלא אבו התלמידים היהודים בביתם הגבוה בבבל לאכול מפתח המלך ושרי היהודים לא רצו להשתחוות לצלם ולכבש את התפסה לאלהי ירושלם למרות עונש המיתה, שנזר על העוברים על פקודת המלך, והכמינו הקדמונים, שחיו בזמן החורבן השני, היו יודעים היטב את העקביות, היוצאה מכתול הסוכרניות היהודית לא פחות משפינוזא, אלא שבכל זאת ידעו ניכ שחזרת ה' היא נצחית וישראל לא יתבולל בגוים, כמו שהבטיחו הנביאים, אבל איך אפשר להתמיד את קיום התורה בנולה והיא כולה מדינית, כולה מכוננה לישראל חפשי היושב בארצו? משום זה צקח להם את האמונות בהשאת הנפש ובשכר ועונש ליחידים ובעולם הבא לעזרה, שהרי מעולם לא שלחו אותן משה והנביאים ולא אפרון, אלא שלא עשו אותן ליהדות ליסודות הדת, כדי לשמור על התכונה הקולקטיבית של תורת ישראל, שלא יתרנלו לאינדיבידואליות ולאנכיות ככל הגוים, אנונימוס איש סוכו, תלמידים של אנשי כנסת הגדולה חי באמצע ימי הבית והיה

לרומא ואל כל הממשלות הגדולות, להוכיח להם את הסכנה אשר בשימת אנגליה, המוסרה את הארץ לבושיוויקיס.

זהו חלק מרשימת הנזקים: המושבה עין-חי נשרפה ואין חללים יהודים, כפר סבא נשרף ונכחו ואין חללים, חדרה נשרפה קצתה ואין חללים יהודים, אבל יש חללים ערבים בחמשים, ברחובות 2 חללים יהודים וחללי ערבים רבים, אנשי האוירון, שהפיצו את מחנה האויב והפילו בהם חללים, הנם יהודים.

בארץ הנלעד מרדו התושבים במלכם החדש עכדולא והרגו את אנשי צבא, המה דורשים להתחבר עם שלשתינה תחת יד אנגליה, נציב איי סמועל הריין טלגרמה אל ווייצמן לאמריקה, כי הוא מסכים לדרישת הציונים, נחוצה מאד פתיחת הגבול, ברור הדבר, כי נעילת הגבול לא מאתו יצאה, אלא מלנדון.

מר בן-צבי פ"כ צעירי ציון במועצה העליונה בצד הנציב, יצא מתוך המועצה בהנישו תזכיר אל הנציב לברר טעמו, שהוא החפוכות ביחס הממשלה ליהודים, שמענישים אותם על אשר הוכו.

השבוע בכל העולם.

אחרי שהתפטר הנסיך ספייהא בתור מניסטר פולני לענין החוץ הניש גם וויטוס בשם כל הקאבינט את התפטרותם, אך נשיא הארץ לא הסכים להם וכקש מהם לעמוד על כנם, כי בטוח להם רוב בסיים, מניסטר לעניני חוץ הוצע הגראף סקרוינסקי - ענין שלווה העליונה הוא אגוז קשה לממשלות, אנגליה נוטה להרחיב גבול אשכנז וצרפת נוטה להרחיב גבול פולין ואיטליה רוצה לעשות פשר ונדהה משני הצדדים, איטליה ואנגליה ווממות לקבוע בשלויה מדינה עומדת ברשות עצמה בהשגחת הממשלות. - השביתה הכללית באנגליה עדיין נמשכת והולכת ופועלי הספינות ומסביב אינם נוהגים להכניס גם פחם מחו"ל וכל הארץ העשירה מתדלדלה. - ברוסיה נוטה לנין ליסוד ממלכתו שוב על הקפיטליסמוס הנכרי והיא כתוב בפירושו, שאין עוד עת למשק קומוניסטי. - באו שמועות, שטרודקי חולה במחלה הסימן והיו בסכנה. - היימאנס ראש הועדה הפולנית ליטאית בבריסל ערך תכנית של פשר בין שתי המדינות, פולין וליטא תעמודנה בכרית אמיצה כעין זו שהיתה בין אוסטריה ואונגרים; הצבא והמשק הכלכלי והמדיני יהיו בשותפות, ליטא עצמה תהיה שתי מדינות נבדלות קובנא לעצמה, ווילנא לעצמה ומחבורות יחד ע"י דלגציות כעין הקנטונים בשווייץ, ווילנא תהיה העיר הראשית של שתיהן, לפולין התי רשות להשתמש בערי החוף של ליטא. - בשלויה שקמה המלחמה בין המתקוממים והאשכנזים באופן ששני הצדדים יעמדו במקומות שכבשו בהשגחת הועדה הבין-לאומית. - הערבים באלכסנדריה של מצרים ערכו פגרום נגד כל הזרים, שדרו חניות היונים והאיטלים, הכו רצחו והציתו אש, נשרפו מחסונים גדולים. - הלורד רידינג, משנה למלך אנגליה ומושל כל ארצות הודו (יהודי) נושא ונותן עם הלאומיים בהודו, לעשות שלום עם ממשלתו, הם מציעים בתוך תביעותיהם להחזיר את ככל ואת איי לטורקים. - במועצת הממלכה באנגליה הצהיר המניסטר לעבודה, כי איראפטר לאנגליה להנהיג יום עבודה של 8 שעות, כי הבטחה מביאה לידי דלות ואפילו הפועלים אינם רוצים בתקנה כזאת, לדלדל את המדינה, מזה יש ללמוד, כי פולין עשירה יותר מאנגליה, שאליב לא היו המחוקקים והפועלים מוכים אותנו בשמונה שעות עבודה. - בסורטוגל פרצה מרידה, חברי הממשלה נכלאו, דומה שרוצים המורדים להחזיר את המלך המורה על כסאו. - בשלויה היתה שוב התנגשות בין חיל המורדים הפולנים ובין חיל המתנדבים האשכנזים. - בקאוקז מדרו צבאות הכולשוויקיס.

פייבץ וכל ועלינו וכל הירש בער, שיהיו ויבראו וישתכרו ממון הרבה. והפרט האחרון אמנם הסר בספר הניצח, אך הלא אנו יודעים אותו בלעדיו. ש. מ. לזר.

אברום כהנא.

פתגמים.

כמה התנצלויות יש לו לאדם על הטאיו הוא ואפילו לא אהת על הטאי אחרים.

משנתעלה ערך שאר הפצים ולים בשעת חרום זו, נתעלה גם ערך אנשים משפל המדרגה.

כל אדם הוא מסכת שלמה בעיני עצמו ופהות משהו פרוטה בעיני אחרים.

קח את העולם כמו שהוא ואל תהפוך לשנותו, שאם יבן אמלל תהיה כל ימי חיך. אתה רוצה את העולם כך ואחרים בהפך.

השמש לא היתה משמחת אותנו אלמלי היתה מאירה תמיד. בן האדם רק אורח הוא עלי אדמות ומה רבו הכנותיו.

כל אמת מועילה נאמרת תמיד קודם זמנה. ואין לך דבר שלא יתכבר.

כל הכועס — סופו שיכעס על עצמו.

הכל יפה בעתו — ואפילו מפשות.

שקר הוא שקר אפילו אם הדרת שיבה הופפת עליו.

לכל קין — אפילו להצלחת נבלים.

תחת שלשרונה ארץ וכו'; יש להוסיף עוד: תחת עני שהעשיר. לא רק במדבר סיני, כי אם גם היום יש מסוגלים להמיר אל

בעיל זהב.

עשירוחך תקרובך — עניוחך תרחיקך.

דע לך בן אדם, כי מוקין אתה ועיפ זה כוון כל מעשיך.

וי להן לבני-נשא רחיון ולא ידעין מה הן הוין (ויהר).

עלוב הוא האדם ועלובה האומה, שרנע גדול מפתיעם וכפוחי-ידיים המה ולא יעשו תושיה.

והיו נכונים — זה כלל גדול בתורה ונחיים.

אלמלי ידעו בני אדם מראש מהשיהיה, לא היו עושים כמה דברים — פעמים לרעה ופעמים לטובה.

את ידי הנכבד מר צני כאביד אברך בכרכת מויט ליום באו בכרית האירושים.

ש. ז. יעבץ.

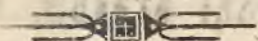
חידות ההגדות הנפלאות ע"ד

עשרת השבטים

ופתרוני עיפ כל המכורות ההיסטוריים ועיפ

ההגיון הפשוט. מחירו עתה 100 מרה. ע"י

„Hamicep” Miodowa 22 Krakow.

מאמין בשכר ועונש של יהידים ובכל זאת היה מזהיר כל ימיו : אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב עימ לקבל פרס. כי הוא כהנביאים ואכהיג עדיין פחדו פחד גדול מפני העקבות המזיקה של תורת תקון נפשו של יחיד. אבל להכמי ישראל שאהרי ההרבן לא היתה ברירה אחרת ובקשו להציל את התורה וקים האומה בכל אופן ובעל כרחם יסרום על תקנת היחיד בעוהיב ועל זוכך נפשו וטהרת מדותיו. ובכל זאת הוכירו בכל שעת הכושר את הערכות הכללית של הצבור כולו על קיום התורה ודרשו: וכשלו איש באחיו; איש בעון אחיו. מלמד שכל ישראל ערביין זה כזה (שבועות ל"ט ועיין סוטה ל"ו; בדברי רבי ורי משרשיא).

ותוצאות היסוד האינדיבידואלי שבתורת הגלות נגלו תיכף. כי הרלו ישראל לקוות לשיבת שבותם במובן לאומי ומדיני ודמו שאין תפקידו של ישראל להיות חיים מדיניים או במבטא הירוע של הווים ידועים: אין מלכותנו מהעולם הזה אלא מלכות שמים וההווים הם עדיין היו יהודים גמורים. ובכל הדורות הבאים קיו לאיזה משיה רוחני, שלא ידעו מהותו עד ר' יוסף די לא רינה ושיצ ונדולים מהם. שינעו כדי ריק להביא גאולה רוחנית עיפ קבלה. וכל ישראל נעשו לאינדיבידואליים נוראים. שאין להם שום רגש של ערכות צבורית ושום הפיך בתועלת האומה ושום רגש הלול השם ושום צורך בהסתדרות כל שהיא ואינם שמים לב כלל אפילו למה שכבר נעשה לטובת האומה כהתחלה לשיבת שבות ישראל. והלך גדול מאד מאומתנו נעשו באופן מכאיב ומהפיר המביא לידי הלול השם — אנשי בצע גמורים, העובדים את אפיל הממון ואין להם בעולםם יותר שום דבר. נעשו המריים ואנכיים, שאין דונמתם אפילו בערכים.

במה שאמור בזה די להכיר מה גדול המא סופרינו ההרשים המתהוללים בהפלגת תורת החסידות הבעשמיית. שאין קונתם כלל להורות דלכת בדרכיה הדתיים, אלא לקיים מצות הקיו מעשי הנוים גם בזה. לפי שנגלו בשיטה ההיא מעין הרוסנפיות ההדשה. ומרמין בוכר וסייעתו עשו את הכעשים למין בודדה הדש ונותן תורה חדשה. ומשום שעשועים כאלה הם מעמידים בסכנה את כל מה שהשגנו עד כה בהחזרת חיים צבוריים ומדיניים לאומתנו. שהרי תורת החסידים הפליגה בדרך היחידיות עוד יותר מן התלמוד. כל עיקרה של שיטה זו היא תקון הנפש של היחיד וראנה לטובת יהודים וכל עבודתו של כל אדמורד עד היום הזה הוא תקון נפשות יהודים וראנה לצדכי יהודים. ולא חנם נלחמים הרביים והחסידים במסירות נפש מרובה כל כך בציונות. מרגישים הם באופן אינסטינקטיבי, כי עתידה הציונות להרום את אשיות בית מקדשם הגלותית בהשיבה את היהדות הצבורית של משה והנביאים לאיתנה. אולי הם אינם רואים, כי פנה תורה והבנה עמוקה מהוגי מנהלי החסידים של עכשו, אבל מזלג זהו, לבס אומר להם, כי קם השטן האנטיכריסטוס שלהם. לזעזע רבצם ולהחריב מקדשם. אלו קמו מרציה ומשיח בן דוד בכבודם ובעצמם והיו קוראים לישראל לשוב לארצם ולהחל מחדש חיים צבוריים לאומיים, היו ניכ מפקדים פרחיהם לרגום אותם באבנים. כי בנפשם הרבו, לא יבא עוד אדם בפתקא: ועלינו בן ולאטא לבריאות הנוף ולידיש ולפרנסה טובה, אלא כל ישראל ידאנו רק ללכלל האומה ולארץ המולדת, ובריאות הנוף ויריש ופרנסה יבואו כבר ממילא.

זה עתה יצא לאור ספר חדש על החסידות בשם. תנאי הנפש להשגת החסידות מאת מנהם עקשטיין. הוא מברר את שיטת החסידות באופן סיסטמטי, בסדר טוב ונכון ובסגנון ברור ונוח ונס בלשון עברית יפה וצחה. הספר הזה הוא אספקלריא מאירה לראות את כל תורת הבעשיפ ותלמידיו באר היטב. ומה אנו רואים בו? אין בו דבר לתקון חיי הצבור, לטובת האומה ולעתידיה ולגאולתה, אלא כל העבודה החסידית מטרתה לתקון הנפש של היחיד, להרימה לעננה ולזכותה גנועם ה' ובהי העוה"ב והעוה"ב. היחיד הוא המרכז וכל היהדות ואלהי ישראל בכלל אינם קיימים אלא לשמש את כל

בית מסחר הספרים של

L. Fortgang, Kraków Krakowska 33.

ספרי הוצאת שטיבל.

מ.ק.			
60	החקופה, ערוך ע"י ד. פרישמן, ספר ד"ה, ה"ה, ה"ה, ה"ה, כ"ה ספר		
200	מקלס, ירחון, ע"י ברקוביץ בניירודס 15 ספרים		
90	שירי אנקריאון, תרגום שאול טשרניחובסקי המחיר		
150	איפיונה בטורים מאת גשה, תרגום יעקב כהן		
130	פואמות דרמתיות פוישקין, שמעונוביץ		
80	הנסיכה בהרי הרץ הינה		
200	גבורים ועבודת גבורים קרליץ, אינהורן		
180	כאש ובחבר, חלק א' שנקביץ, פרענק		
190	חלק ב'		
190	חלק ג'		
150	חלק ד'		
70	ממעמקים וילך, פרישמן		
80	מניפה של לדי וינרמרד, וילך, טבויב		
100	חשיבותה של רצינות		
80	מיתה שניצלר, יקוביץ		
110	האחיזה וסרמן		
70	רבי שלמה ניר שלום אש, מ. שפירא		
170	אינבורג קלרמן, דוד צמח		
120	האויף, חלק א' הפטמן		
500	שבול ובשדון, ספור ברנר		
500	ה"י אדם: ילדות שלום-עליכם, ברקוביץ		
500	נערות		
500	בהרות		
190	אירידיון קרישנסקי, בן-אברם		
110	מלחמה ושלוש, חלק א' טולסטוי, פרויוש		
110	חלק ב'		
110	חלק ג'		
110	שלוש אחיות, הרמה צחיב, בן-אברם		
150	"יין כריסוף רומן רוצן, ה. י"בין		
160	הזון התשבי מאת יעקב כהן, המחיר		
100	הקדושים, סמפוניה		

ובער המשלוח 5%

קטלוגים אינם נשלחים לפי שעה.

נמצא למכירה
המלון הפולני-עברי
מאת . נוסבוים ול. דרהר.
מחירו 150 מרק מכור
למו"ס ולמורים רבש הגוז
Wyd. J. Nussbaum, Kraków, Miodowa 19.
M. I. FREID הקונגרסים, המכירה הראשית אצל
WARSZAWA, ul. Rymarska 16.

סוכנות "המצפה" לרומניה הגדולה
למשלוח כסף הוא בית מסחרו של
Bernard Kohn Tempelgasse 1. Czernowitz.

אין פארלאג דאס ביכעל צו באקומען:

הפורה הקטן העבר. קינדר-זשורנאל, שוין ערשיגען

נ"ר. 1-12. איינצעלנומער 15 מ.ק. 40
איינאקטערס (פון וו. מעצנער)
מיר קומי העבר. מעשה-לאך מיט נקודות אין 9 בילדער 35
יהוש. ערציילונג (פון ג. מיפעלעווס) 20
צווישען נאכט און טאג (פון מ. ערליך) 25
פאָלקסטימליך'דיגער (פון מ. נעבירטיוו) 15
פארטאָ 5 פרז. פון פריי. העקאמאנדירט 3 מ.ק.

Adres wyd.: S. Monderer, Kraków XXII, Kalwaryjska 14
—Konto czekowe P.K.O. Nr. 142.674—

סוכנות "המצפה" באוסטריה היא בבית

Jos. Perlberger II. Rembrandtstr. 39 Wien.

סוכנות "המצפה" בטשכו סלוקיה היא

Dr. R. Färber MORAWSKA OSTRAWA

Chelčický 7.

העמיקאליען גראס-פערקויף.

קאלאָפאָניום מאַנטאָוואַנס קארנאָבערוואַנס, נומי-אראביקום, נינראָוין, וואַסערלאָוין און פעטטלאָוין, זאַמטליכע אנילין-פארבען, פֿיר שטאַף-פֿאַרבונג אין אללען פֿאַרבען, בלויה-האַרץ-עקסטראַקט אולטראַמאָרין, וואַזעלין, וואַגענפעטטען אין בלעכדאָזען, שוהקרעמער שוהמאַבערוואַנס, טינעט, בלעכדאָזען א. ד. ג. עמפֿעהלט די פֿראַמאָקאָליערטע פֿירמא

CHIEI TEITELBAUM

FABRYKA WYROBÓW CHEMICZNYCH,

I IMPORT ARTYKUŁÓW CHEM.

DIETŁOWSKA 49 w KRAKOWIE.

בשדש שפות.

בעברית, פולנית וגרמנית יוכל כל אחר לבוא לידי שלמות גמורה בעזרת מכתבי ההוראה הידועים. 32 כתבים לשפה העברית, 32 פולנית, 10 מכתבים לגרמנית. מחירם שר עשרה מכתבים — 220 מרקאות, של קומפלט בן 32 מכתבים — 615 מ.

השפה. ספר למוד שפת עבר לבוגרים בתרגום המלים

יהודית, פולנית וגרמנית, מחירו 110 מ.

לחוש רש"י 15 מ. להוסף 5 אחוזים דמי משדוח לכל הזמנה.

להזמין בכל בתי מסחר הספרים או ע"י.

כהוצ' לארץ יש להוסיף על המחיר 10 אחוזים שכר משדוח.

S. WALKOWSKI Kraków, Miodowa 22.